

Opgave 1 Nederland fietsland

Bij deze opgave horen de teksten 1 tot en met 4.

Inleiding

Deze opgave gaat over Nederland als fietsland.

Gebruik tekst 1.

- 2p 1 Leg uit dat uit tekst 1 blijkt dat in het gebruik van de fiets door Nederlanders een verhoudingsvraagstuk te herkennen is. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het hoofdconcept verhouding;
 - het woord 'statusverschillen'.

In een essay in het tijdschrift *De Groene Amsterdammer* schreef socioloog Giseline Kuipers van de Universiteit van Amsterdam het volgende over de fiets in Nederland: "Er is een netwerk van gewoontes en gebruiken waarin iedereen meedoet, dat vanzelfsprekend wordt gevonden. Je neemt gewoon de fiets. Iedereen fietst. Je zou niet weten hoe het anders moet. In steden is de eenheid van afstand de fietsminuut, zelfs in de brochures van de makelaar. (...) fietsen is een tweede natuur geworden."

- 2p 2 Leg uit of je op grond van bovenstaand citaat van Kuipers kunt beweren dat Nederlanders het fietsen hebben geïnternaliseerd. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip internalisatie;
 - het citaat uit de inleiding bij deze vraag.

Volgens planoloog Karel Martens van de Radboud Universiteit in Nijmegen heeft het type samenleving dat Nederland was vóór de jaren zestig van de vorige eeuw invloed gehad op het feit dat er in Nederland door zoveel mensen gefietst wordt. In deze jaren moesten protestantse kinderen naar protestantse scholen en katholieke kinderen naar katholieke scholen. Kinderen gaan in Nederland vrijwel nooit met gezamenlijk vervoer als een schoolbus naar school. Scholen van het gewenste type lagen vaak zo ver van huis, dat de kinderen moesten fietsen en dat fietsen blijven ze vaak doen als ze ouder zijn.

- 1p 3 Hoe heet het type samenleving dat volgens Martens invloed heeft gehad op het feit dat er in Nederland door zoveel mensen gefietst wordt?

Gebruik tekst 1.

Politieke keuzes speelden een rol in de uiteindelijke populariteit van de fiets.

Uit tekst 1 blijkt dat de verkeersonveiligheid in de wijken op de politieke agenda is gekomen. Of een probleem op de politieke agenda komt, is afhankelijk van een aantal voorwaarden, zoals dat de situatie als veranderbaar wordt beschouwd en dat er voldoende ruimte is op de politieke agenda. Uit tekst 1 blijkt dat het probleem van de verkeersonveiligheid in de wijken ook voldeed aan andere voorwaarden om op de politieke agenda te komen.

- 2p 4 Noem een van deze **andere** voorwaarden om op de politieke agenda te komen en geef uit tekst 1 een voorbeeld van deze voorwaarde.

Gebruik tekst 2.

Volgens Hans Buiten, verenigingshistoricus van de ANWB, raakten verkeerskundigen in de jaren zeventig van de vorige eeuw geïnspireerd door 'traffic engineering'. Met de opkomst van de auto wilden de verkeerskundigen de verkeersveiligheid verbeteren.

- 2p 5 Leg uit dat uit tekst 2 blijkt dat traffic engineering een voorbeeld is van een gerationaliseerde aanpak. Gebruik in je uitleg de omschrijving van het kernconcept rationalisering.

Gebruik tekst 3.

De laatste jaren is het fietsgebruik in Nederland flink toegenomen. Dat kan voor drukte op de fietspaden zorgen. In sommige grotere steden wordt al gesproken van files op het fietspad. CROW-fietsberaad, een kenniscentrum voor fietsbeleid, heeft een onderzoek gedaan naar de oorzaken, gevolgen en mogelijke oplossingen ten aanzien van de drukte op fietspaden. Van belang was hoe de fietser zelf de drukte ervaart. Tekst 3 komt uit het rapport over het onderzoek en gaat in op gedragingen van bepaalde soorten fietsers die door andere soorten fietsers storend worden bevonden.

- 2p 6 Beredeneer aan de hand van tekst 3 dat er tussen mensen die behoren tot verschillende soorten fietsers sprake kan zijn van een conflict. Gebruik in je redenering:
- de omschrijving van het kernconcept conflict;
 - twee soorten fietsers uit tekst 3;
 - de doelen die deze twee soorten fietsers uit tekst 3 hebben.

Let op: deze doelen staan niet in de tekst maar moet je zelf bedenken. De doelen moeten passen bij de soort fietser.

Gebruik tekst 4.

Shared Space is een manier waarop men onveilige situaties in het verkeer probeert te voorkomen. Door scheidingen tussen weggebruikers, verkeerslichten en verkeersborden weg te nemen, moet Shared Space de eigen verantwoordelijkheid en sociaal gedrag bij mensen in het verkeer stimuleren.

- 2p 7 Leg uit welk kernconcept bij het hoofdconcept verhouding te herkennen is in het idee van Shared Space in tekst 4. Gebruik in je uitleg:
- de naam en de omschrijving van een kernconcept bij het hoofdconcept verhouding;
 - informatie uit tekst 4 waaruit het gekozen kernconcept blijkt.

Zie tekst 4.

- 2p 8
- Beredeneer wat het verband is tussen het op grote schaal toepassen van Shared Space in de openbare ruimte en de mate van binding in de samenleving. Gebruik in je redenering de omschrijving van het hoofdconcept binding.
 - Beredeneer vervolgens dat het op grote schaal toepassen van Shared Space de sociale cohesie kan bevorderen. Gebruik in je redenering de omschrijving van het kernconcept sociale cohesie.

Opgave 1 Nederland fietsland

tekst 1

'Nederlanders zijn een onafhankelijk fietsvolkje'

Op 18 mei 2017 is het Fiets-naar-je-werk-dag. Nederlanders grijpen al bovengemiddeld vaak naar de fiets. Hoe komt dat eigenlijk? (...) NEMO Kennislink vraagt het fietsexpert Adri Albert de la Bruheze van de Universiteit Twente. (...)

Zowel Denemarken als Nederland zijn vlakke landen met relatief veel fietspaden. Hangt de populariteit van fietsen daarmee samen met het fysieke landschap? "Dat speelt wel een rol, maar is zeker niet allesbepalend. (...). Het hangt af van heel veel factoren (...). In Nederland is het heel gewoon dat ook mensen met een hoge positie, zoals de minister-president en de koning, de tweewieler pakken. Op fietsen wordt niet neergekeken als een vervoermiddel dat slechts goed is voor de armen en kanslozen zoals in sommige landen wel het geval is. (...) Maar ook politiek speelt een rol en, daarmee samenhangend, verkeersbeleid."

Kun je daar iets meer over vertellen? "Waar de fiets nu niet meer weg te denken is uit het Nederlandse landschap, leek dit vervoermiddel aan het begin van de jaren zestig juist zijn langste tijd te hebben gehad. In (...) Nederland [werd], net als in andere Europese landen, een beleid in gang gezet dat was gericht op de auto. (...)

Pas met de acties van de hervormingsbeweging in de jaren zestig en zeventig kenterde die ontwikkeling langzaam. Een groeiend aantal mensen begon te protesteren tegen auto's die hun woonwijken overnamen, en die de leefbaarheid en veiligheid aantastten. (...) Soms gingen ze zelfs letterlijk op de vuist met automobilisten die hun straat binnenreden of hielden die aan terwijl ze schreeuwden: 'Hé, mijn kinderen moeten veilig buiten kunnen spelen!' Beleidsmakers begonnen naar deze eisen te luisteren. Ze legden meer fietspaden aan in de stad, in een poging het autogebruik terug te dringen."

Hoe kwam het dat fietspaden in steden nog relatief zeldzaam waren? "Tot die tijd legde de overheid de meeste fietspaden aan langs snelwegen of anderszins langs wegen buiten de stad. Dit had deels de prioriteit omdat het veel gevaarlijker is om langs wegen te fietsen waar auto's hard mogen rijden. Een andere reden was dat het beleid zich vooral richtte op fietsen als vrijetijdsbesteding – wat doorgaans buiten de steden, in de natuur, plaatsvond. Toen de infrastructuur voor fietsers binnen de bebouwde kom geleidelijk aan verbeterd werd, werd de fiets snel populairder in de stad." (...)

bron: www.nemokennislink.nl, 18 mei 2017

tekst 2

Hans Buiten, verenigingshistoricus van de ANWB:
“De verkeerskundigen waren in die tijd helemaal niet op zoek naar de
5 fiets, maar ze kwamen de fiets tegen.
Ze waren geïnspireerd door de Amerikaanse wetenschappelijke
aanpak van het verkeer: traffic engineering. En daar hoorde tellen
10 bij. Vervolgens werden op basis van de cijfers modellen gemaakt. De fiets kwam in beeld dankzij het tellen. Het

bleek dat er nog steeds veel fietsers rondreden en in sommige gebieden
15 werd zelfs massaal gefietst. De fietsers waren niet verdwenen, maar de auto's waren erbij gekomen en die beheersten het beeld. En dat toegenomen autoverkeer leidde tot
20 meer verkeersonveiligheid. De beleidsmakers en de verkeerskundigen keken naar de cijfers en zagen dat er iets moest gebeuren.”

naar: www.fietsersbond.nl, 18 augustus 2015

tekst 3**Last van andere fietsers**

Bepaalde gedragingen van andere fietsers dragen bij aan de drukte-beleving. Storende factor is als meer mensen (...) naast elkaar fietsen.
5 Scholieren (...) vinden dat de lagere snelheid van andere fietsers veel bijdraagt aan de drukte op het fietspad. Ook racefietsers hebben moeite met naast elkaar rijdende

10 fietsers en met fietsers die niet aan de kant gaan. Recreatieve fietsers aan de andere kant klagen over schreeuwende wielrenners en het snelheidsverschil met racefietsers en
15 elektrische fietsers bij het inhalen. Allemaal gedragingen die het druktegevoel versterken.

bron: www.fietsberaad.nl, 22 september 2017

tekst 4

Ongelooflijk, maar er gaat niks mis in Shared Space

Het was gedoemd te mislukken: fietsers en voetgangers het zelf laten uitzoeken. En dan ook nog achter Amsterdam Centraal Station. Waar
5 ponten aanlanden, mensen haast hebben en lichtgeraakt zijn. Waar bovendien duizenden fietsers onderweg zijn van de ene kant van de stad naar de andere. Shared
10 Space, dat hippe, enge concept waar voorrang en regeltjes ontbreken, hier, op deze plek? Het kón niet goed gaan.

Maar het blijkt dus wel te kunnen.
15 Precies drie maanden nadat zo ongeveer alle verkeersborden werden weggehaald, drie maanden waarin fietsers het voor ongeveer honderd meter zonder fietspad
20 moeten doen, hebben geen noemenswaardige ongelukken opgeleverd. Eén botsing weet de gemeente op te diepen op basis van de camerabeelden: een fietser en

25 een snorfietser, waarbij de fietser ten val kwam. Eén! (...)

Allemaal alerte mensen, dat is eigenlijk waar het op neer komt. Passanten, of ze nu lopend zijn of op
30 de fiets of de snorfiets zitten: ze letten op. Ze doen niet zomaar wat, ze kijken en handelen pas daarna. Het gevolg is, het klinkt tuttig, voorzichtigheid. (...)

35 Ook Ruwan Aluvihare is uitgesproken positief. De grote gemeentelijke voortrekker van het beginsel van Shared Space noemt de eerste ervaringen achter CS zelfs 'boven
40 verwachting'. "Het gaat zoals ik hoopte, beter zelfs. Mensen maken contact, kijken naar de mensen met wie zij de ruimte delen. Het maakt dat mensen weer mensen worden.

45 Alleen een enkele brommer of snorfiets scheurt er nog weleens doorheen. Voor de rest: heel erg goed."

Shared Space achter Amsterdam CS, waar veel soorten verkeer elkaar kruisen

bron: www.parool.nl, 27 februari 2016

Opgave 2 Aanpak Top600

Bij deze opgave horen de teksten 5 en 6 en de figuren 1 en 2.

Inleiding

In mei 2011 nam het Amsterdamse gemeentebestuur in samenwerking met zorg- en jeugdinstituten, de politie en het Openbaar Ministerie het initiatief tot de Aanpak Top600. De Top600 is een ranglijst van jonge veelplegers die met voorrang worden aangepakt. Deze jongeren hebben meerdere misdrijven gepleegd zoals straatroof, overvallen en woninginbraken.

Gebruik tekst 5.

In de pijlers van de Aanpak Top600 zoals die beschreven worden in tekst 5 zijn de drie overheidsstrategieën om criminaliteit te bestrijden te herkennen.

- 3p 9 – Noem de drie overheidsstrategieën om criminaliteit te bestrijden.
– Geef bij elke overheidsstrategie een voorbeeld uit tekst 5.

Gebruik tekst 5.

In het strafrecht zijn twee scholen te onderscheiden: de klassieke en de moderne school.

- 2p 10 – Geef aan welk kenmerk van de klassieke school te herkennen is in de Aanpak Top600.
– Geef bij dit kenmerk een voorbeeld uit tekst 5.

Gebruik tekst 5.

Politieke stromingen hebben verschillende opvattingen over de bestrijding van criminaliteit. De pijlers van de Aanpak Top600 passen bij zowel de liberale als bij de socialistische/sociaaldemocratische opvatting over de bestrijding van criminaliteit.

- 1p 11 Noem een pijler die past bij de liberale opvatting. Licht je keuze toe door een opvatting van deze politieke stroming over de bestrijding van criminaliteit te noemen.
- 1p 12 Noem een pijler die past bij de socialistische/sociaaldemocratische opvatting. Licht je keuze toe door een opvatting van deze politieke stroming over de bestrijding van criminaliteit te noemen.

Gebruik tekst 6.

- 4p 13 Leg uit dat er bij de behandeling van de jongeren uit de Top600 sprake is van vorming. Gebruik in je uitleg:
- de naam en de omschrijving van een kernconcept bij het hoofdconcept vorming;
 - informatie uit tekst 6 waaruit dit kernconcept blijkt;
 - de omschrijving van het hoofdconcept vorming;
 - informatie uit tekst 6 waaruit dit hoofdconcept blijkt.

Gebruik tekst 6.

- 4p 14 Leg uit welke twee kernconcepten bij het hoofdconcept binding te herkennen zijn bij de behandeling van de jongeren uit de Top600. Gebruik in je uitleg:
- de naam en de omschrijving van twee kernconcepten bij het hoofdconcept binding;
 - bij elk kernconcept informatie uit tekst 6 waaruit dit kernconcept blijkt.

Gebruik figuur 1.

Figuur 1 komt uit een rapportage over de resultaten en effecten van de Aanpak Top600 in het jaar 2016.

Figuur 1 toont het percentage personen met een dagvaarding, onderverdeeld naar het aantal jaar dat iemand ‘in regie is’, dus onder de Aanpak Top600 valt.

- 2p 15
- Noem de onafhankelijke en afhankelijke variabele in figuur 1.
 - Beschrijf de richting van het verband tussen de variabelen in figuur 1. Doe dit door de volgende zin aan te vullen: Hoe ... , hoe

Bekijk figuur 2.

De Aanpak Top600 richt zich ook op de broertjes en zusjes van de Top600-personen (zie tekst 5, pijler 3). De broertjes en zusjes krijgen begeleiding met als doel het voorkomen dat ook zij in de criminaliteit terechtkomen.

Om de begeleiding goed vorm te kunnen geven, wordt bij aanvang van elk begeleidingstraject in kaart gebracht op welke gebieden er sprake is van problemen bij de broertjes en zusjes. Figuur 2 laat de percentages problemen bij de broertjes en zusjes op verschillende leefgebieden bij aanvang van de begeleiding zien.

- 2p 16
- Bedenk een indicator voor de problemen op het leefgebied ‘gedrag op school’.
 - Leg uit waarom dit een goede indicator is voor problemen bij de broertjes en zusjes op dat leefgebied.

Opgave 2 Aanpak Top600

tekst 5

De Aanpak Top600 samengevat

Pijler 1

We halen de daders van de straat.
(...) We treden consequent, snel en streng op tegen crimineel gedrag en
5 brengen ze sneller voor de rechter.
(...) Dit bereiken we onder andere door:
(...)
- snelle aanhouding, voorgeleiding, berechting en consequent toezien op
10 de executie van straffen
(...)
- verstoren, tegenhouden, actief benaderen en gericht toezicht door meer intensieve politiecontroles en integrale handhavingsacties
(...)

15 Pijler 2

We bieden een uitweg. We screenen alle daders zodra zij zijn aangehouden of veroordeeld op verstandelijke beperking,
20 psychosociale problematiek, verslaving of een combinatie van

deze stoornissen. Tijdens en na de uitvoering van de straf bieden we op de persoon toegesneden zorg en
25 begeleiding.

Dit bereiken we onder andere door:
(...)

- nazorg voor deze groep wordt onderdeel van de door de rechter opgelegde straf
(...)

30 - inzetten op opleiding, arbeid, stageplekken en wonen

Pijler 3

We richten onze aanpak ook op de broertjes en zusjes. We voorkomen
35 ermee dat de broertjes afglijden naar de criminaliteit (...).

Dit bereiken we onder andere door:

- intensief toezicht en begeleiding door Jeugdzorg en Reclassering

40 - screening van de broertjes en zusjes
(...)

naar: gemeente Amsterdam, 2011

tekst 6

Zorg ervoor dat ze een ander denkkader krijgen

Geef jongeren het gevoel dat ze ergens bij horen. Dat is volgens ambulant werker Michael van der Steede een belangrijk uitgangspunt voor de hulp aan jongeren uit de Top600. Als ze zich gewaardeerd voelen, hebben ze minder snel de neiging om hun 'verkeerde' vrienden op te zoeken. Van der Steede werkt in Fasehuis 't Gein (...), waar jongeren met een licht verstandelijke beperking worden voorbereid op het zelfstandig wonen.

"We leren jongeren hier vaardigheden aan, zodat ze straks zelfstandig kunnen leven. Dat wil zeggen dat we ervoor zorgen dat ze een dagbesteding hebben, dat hun financiën op orde zijn, dat ze het huis schoonmaken en dat ze kunnen koken (...).

Een deel van de jongeren dat bij ons zit zijn jongeren uit de Top600. Het werken met die jongeren is extra ingewikkeld (...). Het belangrijkste (...) is dat je ze het gevoel geeft dat ze ergens bij horen. Dat vinden ze enorm belangrijk. (...)

Je zorgt ervoor dat de jongens weer normaal kunnen functioneren als je ze structuur biedt, ze een netwerk geeft en hun denkkader verandert. Die structuur bieden we net als we die de andere jongeren bieden. Door duidelijke afspraken te maken over

bijvoorbeeld schoonmaken en koken. Het bieden van een netwerk ligt wat ingewikkelder.

Ze hebben al een netwerk, maar dat is vaak niet het beste netwerk. Je moet ze dus los zien te krijgen van die slechte invloeden. Dat kan door ze een andere dagbesteding te bieden. (...) Als je daarmee zorgt dat ze zich gewaardeerd voelen, hebben ze niet de neiging terug te gaan naar hun oude vriendenkring.

(...)

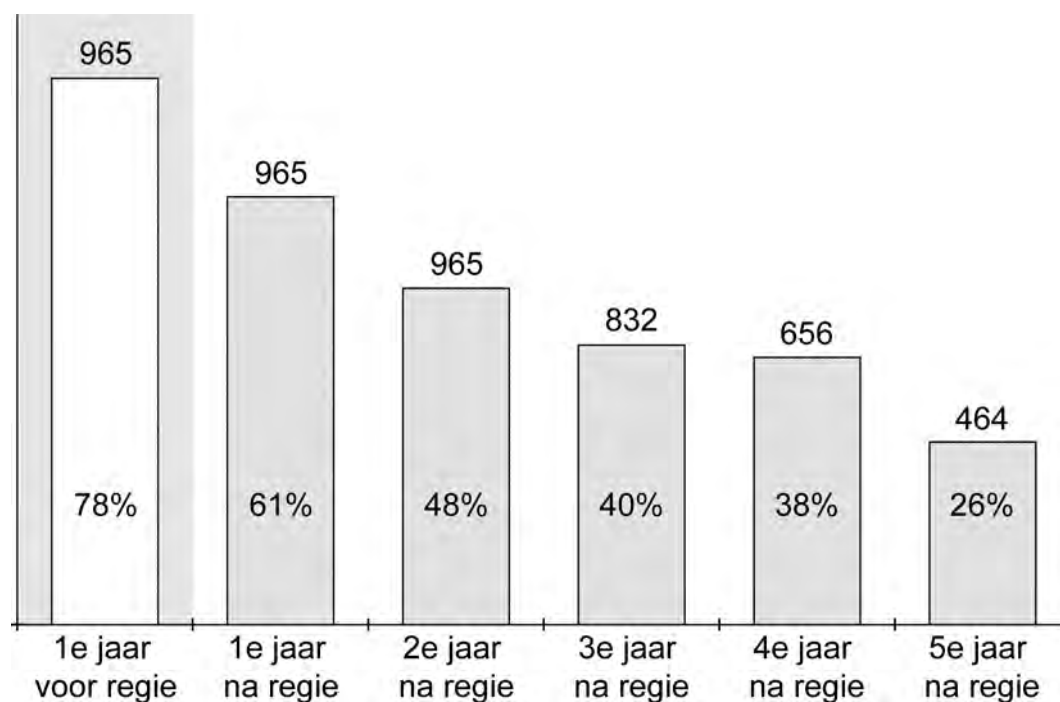
Als de jongeren hier komen, hebben ze vaak een 'air' van 'ikke, ikke en de rest boeit me niet'. Dat denkkader verander je door veel met ze te praten. Wat willen ze? Hoe bereik je dat? Wij geven de jongeren socialevaardigheidstraining (...) en we hebben themagesprekken over onderwerpen waar jongeren meer over willen weten of waar ze volgens het team behoefte aan hebben. (...) Het denkkader veranderen is een moeizaam proces en gaat vaak in kleine stapjes. Maar uiteindelijk zie je toch kleine veranderingen.

Weet je, deze jongens zijn hier als gevolg van onmacht, niet van onwil. Ze zijn opgegroeid in een omgeving waar ze bepaalde vaardigheden niet hebben geleerd. (...) Als je dat in je achterhoofd houdt, dan blijft dit werk de moeite waard."

bron: Jong aan de Amstel, Nieuwsblad over de jeugdzorg in de stadsregio Amsterdam, 2014

figuur 1

Aandeel personen met een dagvaarding per periode, met bijbehorende N

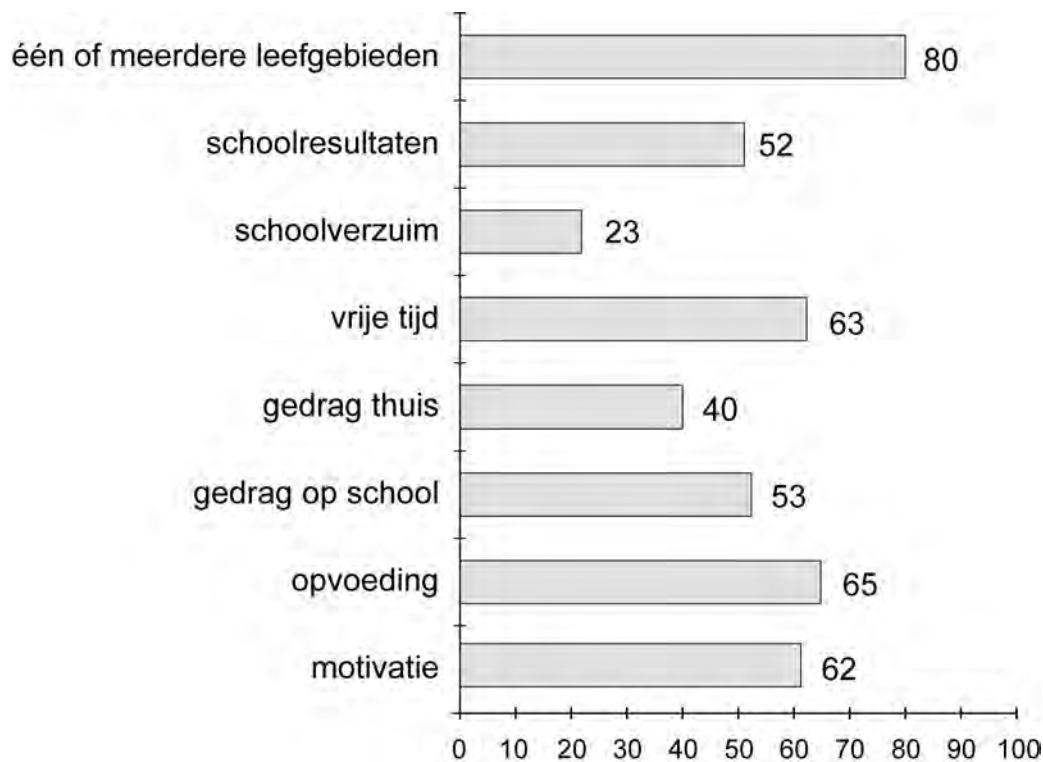
Toelichting

Figuur 1 toont het percentage van personen met een dagvaarding, onderverdeeld naar het aantal jaar dat iemand ‘in regie is’, dus onder de Aanpak Top600 valt. In het eerste jaar vóór regie had bijvoorbeeld 78% van de personen een dagvaarding op zijn naam staan. In het derde jaar nadat personen onder de Top600-aanpak vallen heeft 40% een dagvaarding op zijn naam staan. Omdat niet iedereen even lang in regie is, is per jaar het aantal Top600-personen genoemd waarover de analyse is uitgevoerd.

naar: Effectmonitor Top600 2016, gemeente Amsterdam, 1 februari 2017

figuur 2

Percentage problemen bij de broertjes en zusjes op verschillende leefgebieden bij aanvang van de begeleiding

bron: Effectmonitor Top600 2016, gemeente Amsterdam, 1 februari 2017

Opgave 3 Opleiding, afkomst en de kans op succes

Bij deze opgave hoort tekst 7.

Inleiding

Onderzoeker Sara Rezai onderzocht welke bijdrage de familie levert aan het succes van studenten met een niet-westerse migratieachtergrond. Haar onderzoek wijst ook naar de toegevoegde waarde van 'belangrijke anderen' die beschikken over een hoger opgeleid netwerk in het leven van deze studenten.

Gebruik regel 1 tot en met 58 van tekst 7.

Rezai sprak met migrantenkinderen die analfabete of laagopgeleide ouders hebben en toch maatschappelijk succes boeken.

- 4p 17 Leg uit dat bij de succesvolle migrantenkinderen uit het onderzoek van Rezai zowel sprake is van positieverwerving als van positietoewijzing. Gebruik in je uitleg:
- een citaat uit regel 1 tot en met 58 van tekst 7 waaruit blijkt dat er sprake is van positieverwerving;
 - een omschrijving van het begrip positieverwerving;
 - een citaat uit regel 1 tot en met 58 van tekst 7 waaruit blijkt dat er sprake is van positietoewijzing;
 - een omschrijving van het begrip positietoewijzing.

Gebruik regel 59 tot en met 90 van tekst 7.

In tekst 7 worden factoren beschreven die van invloed zijn op het maatschappelijk succes van kinderen van laagopgeleide immigranten. In tekst 7 wordt beschreven dat succesvolle migrantenkinderen over zowel sociaal kapitaal als cultureel kapitaal beschikken.

- 2p 18 Leg uit dat uit tekst 7 blijkt dat de succesvolle migrantenkinderen uit het onderzoek beschikken over sociaal kapitaal en over cultureel kapitaal. Gebruik in je uitleg:
- een voorbeeld van sociaal kapitaal uit regel 59 tot en met 90 van tekst 7;
 - een voorbeeld van cultureel kapitaal uit regel 59 tot en met 90 van tekst 7.

Gebruik regel 59 tot en met 90 van tekst 7.

- 2p 19 Geef met behulp van het kernconcept acculturatie een verklaring voor het succes van de migrantenkinderen uit tekst 7. Gebruik in je verklaring:
- de omschrijving van het kernconcept acculturatie;
 - een voorbeeld uit regel 59 tot en met 90 van tekst 7 bij het kernconcept acculturatie.

Gebruik tekst 7.

Stel dat de in tekst 7 geschetste situatie representatief is voor alle kinderen in Nederland.

- 2p **20** Beredeneer of Nederland in dat geval op basis van tekst 7 als een open of een gesloten samenleving kan worden beschouwd. Gebruik in je redenering:
- een kenmerk van de gekozen soort samenleving;
 - informatie uit tekst 7;
 - een omschrijving van het begrip sociale mobiliteit.

Gebruik regel 23 tot en met 58 van tekst 7.

In de familieboodschappen die de ouders hun kinderen meegeven, geven de ouders aan dat er zowel nature- als nurturefactoren zijn die het succes van hun kinderen beïnvloeden.

- 2p **21**
- Geef uit regel 23 tot en met 58 van tekst 7 een naturefactor die volgens de ouders invloed heeft op het mogelijke succes van hun kinderen.
 - Geef uit regel 23 tot en met 58 van tekst 7 een nurturefactor die volgens de ouders invloed heeft op het mogelijke succes van hun kinderen.

Opgave 3 Opleiding, afkomst en de kans op succes

tekst 7

Het geheim van migrantensucces: familie

Onderzoeker Sara Rezai onderzocht hoe kinderen van laagopgeleide immigranten tóch maatschappelijk succes boeken.

5 (...) “Om mij heen zag ik migrantenkinderen die analfabete ouders hebben en goed scoren op een hbo-opleiding of op de universiteit. Ik dacht: Hoe doen ze dat?” (...)

10 Rezai keek naar de studieprestaties en de (goede) banen van kinderen van migranten uit Turkije en Marokko. Ze zag onder meer dat laagopgeleide ouders tóch een

15 belangrijke rol kunnen spelen in het succes van hun kinderen.

Ouders, ook als ze analfabeet zijn, kunnen hun kinderen steun geven. Die bestaat uit verschillende

20 boodschappen die zij hun bewust of onbewust geven. Rezai noemt dat ‘familieboodschappen’.

Ze vond drie soorten familieboodschappen. De eerste is het

25 ‘gezamenlijke mobiliteitsproject’. Ouders zijn naar Nederland gekomen om het hier beter te krijgen. Dat is niet altijd gelukt. Dat doel wordt dan doorgegeven aan de kinderen. Rezai:

30 “Ze zeggen: ‘Zorg ervoor dat jij het in elk geval wel beter krijgt.’”

De tweede familieboodschap is het negatieve rolmodel dat ouders voor hun kinderen zijn. Ouders wijzen

35 daar vaak zelf op. Rezai: “Ze zeggen: ‘Kijk, ik doe fysiek zwaar werk en krijg weinig geld en weinig waardering. Jij kan dat anders doen door je best te doen op school, door

40 te studeren, door te zorgen voor een diploma.’” Dezelfde ouders wijzen ook vaak op een positief rolmodel binnen de familie. Dat kan bijvoorbeeld een oom of een nicht

45 zijn die heeft gestudeerd en een mooie baan heeft. Rezai: “Ze zeggen: ‘Kijk, het is je oom. Jij kan dit ook! Het zit ook in jouw genen.’”

De derde familieboodschap is de

50 vergelijking tussen het land van herkomst en Nederland. Ze wijzen erop dat in Nederland het onderwijs toegankelijk is voor iedereen. In Turkije en Marokko hadden ze niet

55 die kansen gehad. Rezai: “Ouders maken hun kinderen ervan bewust dat ze de kans om te leren moeten grijpen om verder te komen.”

(...)
Naast de steun van de ouders viel
60 iets anders op. Alle geslaagde
kinderen van migranten kregen
tijdens hun schoolloopbaan hulp van
'belangrijke anderen'. Dat kunnen
leraren of docenten zijn, zegt Rezai.
65 Maar ook vrienden of hoogopgeleide
familieleden. Zij onderkennen het
talent van de scholier of student. Ze
geven advies, zijn een soort coach,
gunnen hun een stage of eerste baan
70 via hun netwerk.

Deze betrokken buitenstaanders
leren hun ook de nodige subtiële
etiquette en gewoonten: welk pak
draag je, hoe gedraag je je in een
75 chic restaurant, wanneer ben je
zakelijk afstandelijk, wanneer joviaal
vriendelijk.

(...)
En de geslaagde migrantenkinderen
zelf? Hadden die ook nog bepaalde
80 kenmerken? Ja, zegt Rezai. Behalve
competent en deskundig zijn ze
meestal optimistisch. Én ze bleken
zeer goed ontwikkelde sociale
vaardigheden te hebben. Rezai: "Ze
85 zijn in staat om mensen te lezen. Ze
weten feilloos in welke situatie ze
welk grapje moeten maken, of juist
niks zeggen. Ze hebben hulp altijd
zelf moeten organiseren. Dan
90 ontwikkel je dat."

bron: www.nrc.nl, 8 november 2017

Opgave 4 Nationaal Kiezersonderzoek

Bij deze opgave horen geen bronnen.

Inleiding

In 2016 verscheen van de hand van vier politicologen het boek *Rumoer: Nederlandse kiezers en politiek 1998-2012*. Voor het boek maakten de schrijvers gebruik van de gegevens uit verschillende Nationale Kiezersonderzoeken (NKO's), die plaatsvonden tussen 1998 en 2012. De schrijvers wilden onder andere weten in hoeverre kiezers bij twee opeenvolgende verkiezingen, in de periode 1998-2012, op dezelfde partij hebben gestemd. Ook wilden de onderzoekers weten op welke partij kiezers gingen stemmen als ze wisselden van partijvoorkeur.

Een van de schrijvers van het boek, Joop van Holsteyn, politicoloog aan de Universiteit Leiden, zegt in een interview met NRC Handelsblad: "(...) het vooroordeel dat kiezers anno nu maar wat doen, dat klopt niet. Kiezers houden er vaak, bewust of onbewust, een setje aan keuzes op na. Daar zitten partijen in die ongeveer dezelfde opvattingen hebben. GroenLinks, PvdA en de SP zitten vaak samen in zo'n keuzeset. En aan de rechterkant geldt dat voor de VVD, D66 en het CDA."

De VVD en D66 kunnen gerekend worden tot de liberale stroming die over het algemeen voor beperkte overheidsbemoeienis in sociaaleconomische kwesties is. GroenLinks, de PvdA en de SP kunnen gerekend worden tot de sociaaldemocratische stroming, die een wat grotere rol voor de overheid in sociaaleconomische kwesties voorstaat.

- 2p 22
- Noem een gemeenschappelijk uitgangspunt van de VVD en D66 dat past bij hun opvatting over de rol van de overheid en dat kan verklaren dat de VVD en D66 voor kiezers samen in een keuzeset zitten.
 - Noem een gemeenschappelijk uitgangspunt van de PvdA en de SP dat past bij hun opvatting over de rol van de overheid en dat kan verklaren dat de PvdA en de SP voor kiezers samen in een keuzeset zitten.

Kiezers die wisselen van partijvoorkeur worden in veel mediaberichtgeving ook wel 'zwevende kiezers' genoemd. Deze kiezers worden soms ook wel 'geëmancipeerde kiezers' genoemd.

- 2p 23
- Beargumenteer dat, welk van de twee benamingen een journalist ook kiest (zwevende kiezers of geëmancipeerde kiezers), er in beide gevallen sprake zal zijn van 'framing'. Gebruik in je argumentatie:
- een vergelijking tussen beide benamingen;
 - de omschrijving van het begrip framing.

In 2017 vond ook een Nationaal Kiezersonderzoek plaats. In dit onderzoek werd een aantal stellingen over bestuurlijke vernieuwing voorgelegd aan de respondenten.

Een van deze stellingen was: 'De minister-president moet rechtstreeks door kiezers gekozen worden.'

- 1p **24** Leg uit dat met het voorleggen van deze stelling de mate van steun voor democratisering onder de bevolking gemeten wordt. Gebruik in je uitleg de omschrijving van het kernconcept democratisering.